HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

אמרי אוקומי הוא דקא מוקמי התם אלא אמר אביי [א]קרו שיתא מואתה תצוה עד [1]ועשית וחד תני וקרי מכי תשא עד ועשית מיתיבי (א)חל להיות בפרשה הסמוכה לה בין מלפניה בין מלאחריה קורין אותה וכופלין אותה בשלמא לאביי ניחא אלא לר' יצחק נפחא קשיא אמר לך ר' יצחק נפחא ולאביי מי ניחא תינח לפניה לאחריה היכי משכחת לה אלא מאי אית לך למימר כופלה בשבתות הכא נמי כופלה בשבתות חל להיות בכי תשא עצמה א"ר יצחק נפחא קרו שיתא מן ועשית עד ויקהל וחד קרי מכי תשא עד ועשית מתקיף לה אביי השתא אמרי למפרע הוא דקרי אלא אמר אביי קרו שיתא עד ויקהל וחד תני וקרי מכי תשא עד ועשית תניא כוותיה דאביי חל להיות בכי תשא עצמה קורין אותה וכופלין אותה: חל להיות בתוך השבת מקדימין לשבת שעברה: איתמר ר"ח אדר שחל להיות בערב שבת רב אמר מקדימין ושמואל אמר מאחרין רב אמר [ב]מקדימין דאם כן בצרי להו יומי שולחנות ושמואל אמר מאחרין אמר לך סוף סוף חמיסר במעלי שבתא מיקלע ושולחנות לא נפקי עד חד בשבא הלכך מאחרין תנן חל להיות בתוך השבת מקדימין לשעבר ומפסיקין לשבת אחרת מאי לאו אפילו בע"ש לא בתוך השבת דוקא ת"ש איזו היא שבת ראשונה כל שחל ר"ח אדר להיות בתוכה ואפילו בערב שבת מאי לאו אפילו בע"ש דומיא דתוכה מה תוכה מקדימין אף ע"ש מקדימין אמר שמואל בה וכן תנא דבי שמואל בה כתנאי מסרגין לשבתות דברי ר' יהודה הנשיא ר"ש בן אלעזר אומר אין מסרגין אמר ר"ש בן אלעזר אימתי אני אומר אין מסרגין בזמן שחל להיות בע"ש אבל בזמן שחל להיות בתוך השבת מקדים וקורא משבת שעברה אע"פ שהוא שבט: בשנייה זכור וכו': איתמר פורים שחל להיות בע"ש רב אמר [ג]מקדימין פרשת זכור ושמואל אמר מאחרין רב אמר מקדימין כי היכי דלא תיקדום עשיה לזכירה ושמואל אמר מאחרין אמר לך כיון דאיכא מוקפין דעבדי בחמיסר עשיה וזכירה בהדי הדדי קא אתיין תנן בשניה זכור והא כי מיקלע ריש ירחא בשבת מיקלע פורים בערב שבת וקתני בשניה זכור אמר רב פפא מאי שניה שניה להפסקה תא שמע [ד]איזו שבת שניה כל שחל פורים להיות בתוכה ואפילו בערב שבת מאי לאו ערב שבת דומיא דתוכה מה תוכה מקדימין אף ערב שבת מקדימין אמר שמואל בה וכן תנא דבי שמואל בה חל להיות בשבת עצמה אמר ר"ה לדברי הכל אין מקדימין ורב נחמן אמר עדיין היא מחלוקת איתמר נמי א"ר חייא בר אבא אמר רבי אבא אמר רב פורים שחל להיות בשבת מקדים וקורא בשבת שעברה זכור: בשלישית פרה אדומה וכו': תנו רבנן [ה]איזו היא שבת שלישית כל שסמוכה לפורים מאחריה איתמר ר' חמא בר' חנינא אמר שבת הסמוכה לר"ח ניסן ולא פליגי הא דאיקלע ר"ח ניסן בשבת הא דאיקלע באמצע שבת: ברביעית [2]החדש הזה לכם: תנו רבנן [ו]ר"ח אדר שחל להיות בשבת קורין כי תשא ומפטירין ביהוידע ואי זו היא שבת ראשונה כל שחל ר"ח אדר להיות בתוכה ואפילו בערב שבת [ז]בשניה זכור ומפטירין [3]פקדתי ואי זו היא שבת שניה כל שחל פורים להיות בתוכה ואפילו בערב שבת [ח]בשלישית פרה אדומה ומפטירין [4]וזרקתי עליכם ואי זו היא שבת שלישית כל שסמוכה לפורים מאחריה [ט]ברביעית החדש הזה ומפטירין [5]כה אמר ה' [אלהים] בראשון באחד לחדש

ואיזו

אמרי אוקומי הוא דמוקמי התם. כלומר אין הדבר ניכר לשם פרשת שקלים אלא סברי שלא נסתיימה פרשת ואתה תצוה עד כאן: **וחד תאני וקרי.** חוזר ושונה לקרות מכי תשא עד ועשית כיור נחושת וגו': **כופלה בשבתות.** שקורין אותה שני שבתות זו אחר זו: **רב אמר מקדימין.** וקורין בכי תשא לשבת שעבר כדתנן במתני': **דאם כן.** דמאחרין בצרי להו לשולחנות משני שבתות דאמרינן לעיל(ב) משום שהשולחנות הוצרכו לישב במדינה בט"ו מקדימין וקורין מראש חודש שיהו דורשין שתי שבתות לפניהן כרבן שמעון בן גמליאל ואם תאחר עד למחרת ראש חדש אין כאן הקדמה שתי שבתות: **חמיסר במעלי שבתא מיקלע.** ואותו היום לא יתחילו לצאת ולישב במדינה מפני כבוד השבת: **לא נפקי עד חד בשבת.** וכי מאחרת נמי איכא שתי שבתות הלכך מאחרין כדי שלא תצטרך להפסיק בין ב' פרשיות: **בתוך שבת דוקא.** דאי מאחרת ודאי בצרי להו יומי לשולחנות: **אמר שמואל.** האי בתוכה דקתני לאו תוך שבוע אלא תוך שבת עצמו: **וכן תנא דבי שמואל.** בתוספתא (א) דהך ברייתא אי זו היא שבת ראשונה כל שחל ר"ח אדר להיות בה ביום שבת עצמו ואפילו חל בערב שבת של אתמול כאילו חל בה. אלמא מאחרין אשמועינן: **מסרגין.** לשון סירוגין(ג). כלומר מפסיקין לשבתות בין פרשה ראשונה לשניה כשחל ר"ח בחול שמקדימין לשעבר דא"כ בצרי להו יומי לשולחנות ומפסיקין לשבת הבאה ולשבת שלישית קורין זכור כדי שתהא סמוכה זכור לפורים: **אין מסרגין.** כדמפרש ואזיל: **אימתי אני אומר אין מסרגין בזמן שחל להיות בערב שבת.** דכי נמי מאחרין לא בצרי יומי לשולחנות כדאמר שמואל לעיל סוף סוף שולחנות לא יתבי עד חד בשבת הלכך מאחרין ואין כאן סירוג: **אבל בזמן שחל להיות בתוך השבת.** דאי מאחרת לה בצרי להו יומי לשולחנות על כרחך נקדים ויש כאן סירוג: הכי גרסינן **כי היכי דלא ליקדום עשייה לזכירה: תנן בשניה זכור.** קא סלקא דעתך אראש חדש אדר שחל להיות בשבת קאי דמיירי ביה רישא דמתניתין: **שניה להפסקה.** כלומר לאו ארישא קאי אלא אסיפא קאי דקתני חל להיות בתוך השבת מקדימין לשעבר ומפסיקין לשבת הבאה ועלה קאי ואמר בשבת של אחר הפסקה קורין זכור ובתוך שבוע שלאחריה יהא פורים: **איזו היא שבת שניה.** כלומר שבת של פרשה שניה פרשת זכור: **בתוכה.** לאחריה ואפילו חל פורים בערב שבת: **בה.** ביום שבת עצמו קורין הפרשה בו ביום ואפילו חל בערב שבת אתמול כאילו חל לשבת שלמחר והיינו כשמואל: **חל להיות פורים בשבת.** דברי הכל אין קורין זכור לשעבר דהא השתא לא קדמה עשייה לזכירה וגבי מוקפין קדמה זכירה לעשייה: **עדיין היא מחלוקת.** אף בזו אמר רב מקדימין כדי שתקדם זכירה לעשייה דעיירות: **איזו היא שבת שלישית.** שקורין בו פרשה שלישית: **הא דאיקלע ראש חדש ניסן ביום השבת.** שלא הוצרך להקדים פרשת החודש לשבת שעברה קרינן לשבת שעברה פרה אדומה כרבי (ב) חמא בר' חנינא ולא בסמוכה לפורים לסמוך אזהרת טמאים לפסח. והיכא דחל ראש חדש ניסן באמצע שבת שהוצרכו לקרות פרשת החדש בשבת שלפניה הוזקקו להקדים פרשת פרה לשבת שלפני שבת [זו] שהיא סמוכה לפורים מאחריה: **תנו רבנן כו'.** ברייתא זו מפורשת למעלה בסירוגין לרב כדאית ליה ולשמואל כדאית ליה:

ואי

עדיין היא מחלוקת איתמר נמי וכו'. קשיא אמאי לא פריך מברייתא דקתני איזוהי שבת שניה כל שחל פורים להיות בתוכה ואפילו בערב שבת ולרב הוי מצי למימר ואפי' בשבת שלאחר כך וכל שכן בערב שבת שלפניה שמקדימין לשבת שעברה וי"ל דהך ברייתא היינו ברייתא דבסמוך אחר מתני' דברביעית החדש הזה ואגב דתני ואפילו בערב שבת גבי שבת ראשונה וגבי שבת רביעית דהוי דוקא תנא נמי בהא בערב שבת ולא בשבת אף על גב דלא הוי דוקא:

ושאר

עין משפט נר מצוה

נה א מיי' פי"ג מהל' תפלה הלכה כב:

נו ב ג מיי' שם הלכה כ טוש"ע א"ח סימן תרפה סעיף ה:

נז ד ה מיי' שם הלכה כ:

נח ו מיי' שם טוש"ע שם סעיף א:

נט ז מיי' שם טוש"ע שם סעיף ב:

ס ח מיי' שם טוש"ע שם סעיף ג:

סא ט מיי' שם טוש"ע שם סעיף ד:

◆

רבינו חננאל

אמר אביי קרו שיתא מואתה תצוה עד ועשית כיור נחשת וחד חוזר וקורא מכי תשא עד ועשית כיור נחושת. וקיימא לן כוותיה. חל להיות ראש חודש אדר בכי תשא עצמה, אמר אביי קרו שיתא מכי תשא עד ויקהל, וחד חוזר וקורא מכי תשא ועד ועשית כיור נחשת. וקיימא לן כוותיה דתניא כוותיה. איתמר ראש חודש אדר שחל להיות בערב שבת, רב אמר מקדימין וקורין פרשת שקלים בשבת שהיא כ"ו יום בשבט, שאם לא תקרא כך אלא בשבת שהיא שני ימים באדר בצרי יומי דשלחנות, בענן משעה שמשמיעין בשקלין עד ט"ו [באדר, ט"ו יום] ואחר כך יוצאין השולחנות, והנה אם תשמע בשני ימים לאדר נמצאו השולחנות יוצאין בי"ד יום. ופריק שמואל דאמר מאחרין וקורין בשבת שהיא שני ימים באדר, כיון דשולחנות כל אימת דחל י"ה באדר בערב שבת לא נפקי עד חד בשבת, לא בצרי. ואקשינן לשמואל דתניא איזו היא שבת ראשונה כל שחל ראש חדש אדר להית בתוכה [ואפילו בערב שבת]. ודייקינן מאי לאו ערב שבת דומיא דתוכה, מה כשחל להיות בתוכה מקדמינן וקרינן פרשת שקלים, אף כשחל ראש חדש אדר בערב שבת מקדמינן וקרינן משבת שעברה. ופריק שמואל לא תימא בתוכה אלא בה. וכך היא סוגיא דמתניתא, איזו היא שבת ראשונה כל שחל ראש חודש אדר להיות (בתוכה) [בה] ואפילו בערב שבת. פי' בה, בשבת עצמה, כשם כשחל להיות ראש חודש אדר בשבת עצמה קורין בו פרשת שקלים, כך אפי' אם חל להיות בערב שבת קורין בשבת עצמה. והא פלוגתא דרב ושמואל כתנאי היא, דתניא מסרגין לשבתות דברי ר' יהודה כו'. פי' מסרגין מפסיקין, כדתנן קראה סירוגין, ומפרשינן פיסקי פיסקי. ואמר ר' שמעון (מ)אימתי אני אומר אין מסרגין, כלומר שאין מפסיקין אלא שקורין שבת אחר שבת, בזמן שחל ראש חדש אדר להיות ערב שבת. מכלל דסבר שקורין פרשת שקלים למחר כשמואל ולפיכך אין מפסיקין. ותנא קמא סבר מקדימין וקורין משבת שעברה אע"פ שהיא שבט כרב, ומפסיקין בשבת שהיא שני ימים באדר. וקיימא לן **כרב** ואע"ג דפריק שמואל לטעמיה לית הילכתא כוותיה. **ת"ר** ראש חודש אדר שחל להיות בשבת קורין בכי תשא ומפטירין ביהוידע ואיזו היא שבת ראשונה כל שחל ראש חודש אדר להיות בתוכה ואפי' בערב שבת. **בשניה** זכור ומפטירין כה אמר ה' פקדתי, איזו היא שבת שנייה כל שחל(ו) פורים להיות בתוכה (ואם) [ואפי'] בערב שבת. **בשלישית** פרה אדומה ומפטירין וזרקתי עליכם, ואיזו היא שבת שלישית כל שסמוכה לפורים מאחריה וזה כשחל ראש חדש ניסן באמצע שבת אבל ואם חל ראש [חודש] ניסן להיות בשבת נמצאת שבת שלשית הסמוכה לראש חדש ניסן. **ברביעית** החדש הזה ומפטירין כה אמר ה' בראשון באחד לחדש כו'. **ירושלמי** ר' בא בשם ר' חייא בר אשי אין מפסיקין בין פורים לפרה. ר' לוי אמר אין מפסיקין בין פרה להחדש. וסימניהון של פרשיות הללו, בין הכוסות הללו אם רצה לשתות ישתה בין שלישי לרביעי לא ישתה. ובדין הוא שיקדום החדש לפרה, שבאחד בניסן הוקם המשכן ובשני ימים בניסן נשרפה הפרה, ולמה הקדימוה מפני שהיא טהרתו של כל ישראל.

מסורת הש"ס

(א) [לעיל כט:], (ב) [דף כט:], (ג) [לעיל יח.],

◆

תורה אור השלם

1. וְעָשִׂיתָ כִּיּוֹר נְחֹשֶׁת וְכַנּוֹ נְחֹשֶׁת לְרָחְצָה וְנָתַתָּ אֹתוֹ בֵּין אֹהֶל מוֹעֵד וּבֵין הַמִּזְבֵּחַ וְנָתַתָּ שָׁמָּה מָיִם: שמות ל יח
2. הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם רֹאשׁ חֳדָשִׁים רִאשׁוֹן הוּא לָכֶם לְחָדְשֵׁי הַשָּׁנָה: שמות יב ב
3. כֹּה אָמַר יְיָ צְבָאוֹת פָּקַדְתִּי אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה עֲמָלֵק לְיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר שָׂם לוֹ בַּדֶּרֶךְ בַּעֲלֹתוֹ מִמִּצְרָיִם: שמואל א טו ב
4. וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מַיִם טְהוֹרִים וּטְהַרְתֶּם מִכֹּל טֻמְאוֹתֵיכֶם וּמִכָּל גִּלּוּלֵיכֶם אֲטַהֵר אֶתְכֶם: יחזקאל לו כה
5. כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְיָ בָּרִאשׁוֹן בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ תִּקַּח פַּר בֶּן בָּקָר תָּמִים וְחִטֵּאתָ אֶת הַמִּקְדָּשׁ: יחזקאל מה יח

◆

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה וכן תנא דבי שמואל בתוספתא שלהן ברייתא זו איזו: (ב) ד"ה הא דאיקלע וכו' כרבי חמא בר' חנינא:

◆

מוסף רש"י

חל להיות. ר"ח אדר, **בפרשה הסמוכה לה.** לפרשת שקלים (לעיל כט:). **וכופלין אותה.** בשבת שניה אע"פ שקראוה בראשונה (שם).